

Valsts kanceleja

Civilās aizsardzības sistēma un krīzes vadība

Krīzes vadības centrs, 2026

Valsts kanceleja

Incidents, Katastrofa, Krīze

Incidents klasiski definēts, kā gadījums vai notikums, parasti nepatīkams, parasti ar lokālu (ģeogrāfiski vai tematiski) raksturu.

Atkartīgi no nozares, incidents ir definēts dažādi.

Piemēram, **incidents** kritiskajā infrastruktūrā ir kritiskās infrastruktūras iznīcināšana vai tās darbības traucējumi, kas ietekmē vai var ietekmēt valsts un sabiedrības pamatfunkciju īstenošanu. (NDL 22². panta otrā prim daļa)

Par **incidenta pārvaldīšanu** ir atbildīga institūcija.

Katastrofa ir notikums, kas izraisījis cilvēku upurus un apdraud cilvēku dzīvību vai veselību, nodarījis kaitējumu vai radījis apdraudējumu cilvēkiem, videi vai īpašumam, kā arī radījis vai rada būtiskus materiālos un finansiālos zaudējumus un pārsniedz atbildīgo valsts un pašvaldības institūciju ikdienas spējas novērst notikuma postošos apstākļus. (CAKPL 1. panta 2. punkts)

Par **katastrofas pārvaldīšanu** ir atbildīga **ministrija**, atbilstoši CAKPL un VCAP noteiktajam.

Krīze ir neparedzēts valsti un sabiedrību apdraudošs notikums vai situācija, kad ikdienas spējas nav pietiekamas tās postošo apstākļu novēršanai un nepieciešama stratēģiska, adaptīva un savlaicīga reakcija, lai saglabātu valsts, sabiedrības, vides vai saimnieciskās darbības drošību vai cilvēku veselību un dzīvību. (NDL 22⁵.panta pirmā daļa)

Ministru kabinets atbild par **krīzes vadību** un valsts apdraudējuma pārvarēšanu, kā arī par tā seku likvidēšanu.

Valsts kanceleja

Krīze un krīzes vadība tiesību aktos

Krīzes vadība - gadījumos, kad katastrofa var radīt vai ir radījusi tādus apstākļus, kas neļauj to pārvaldīt ar civilās aizsardzības sistēmas pasākumiem

Krīzes vadība ietver pasākumus krīzes vadības procesu:

1. plānošanai
2. ieviešanai
3. īstenošanai
4. sistēmiskai attīstīšanai.

Krīzes vadību īsteno, ievērojot krīzes vadības satvara elementus un krīzes vadības principus.

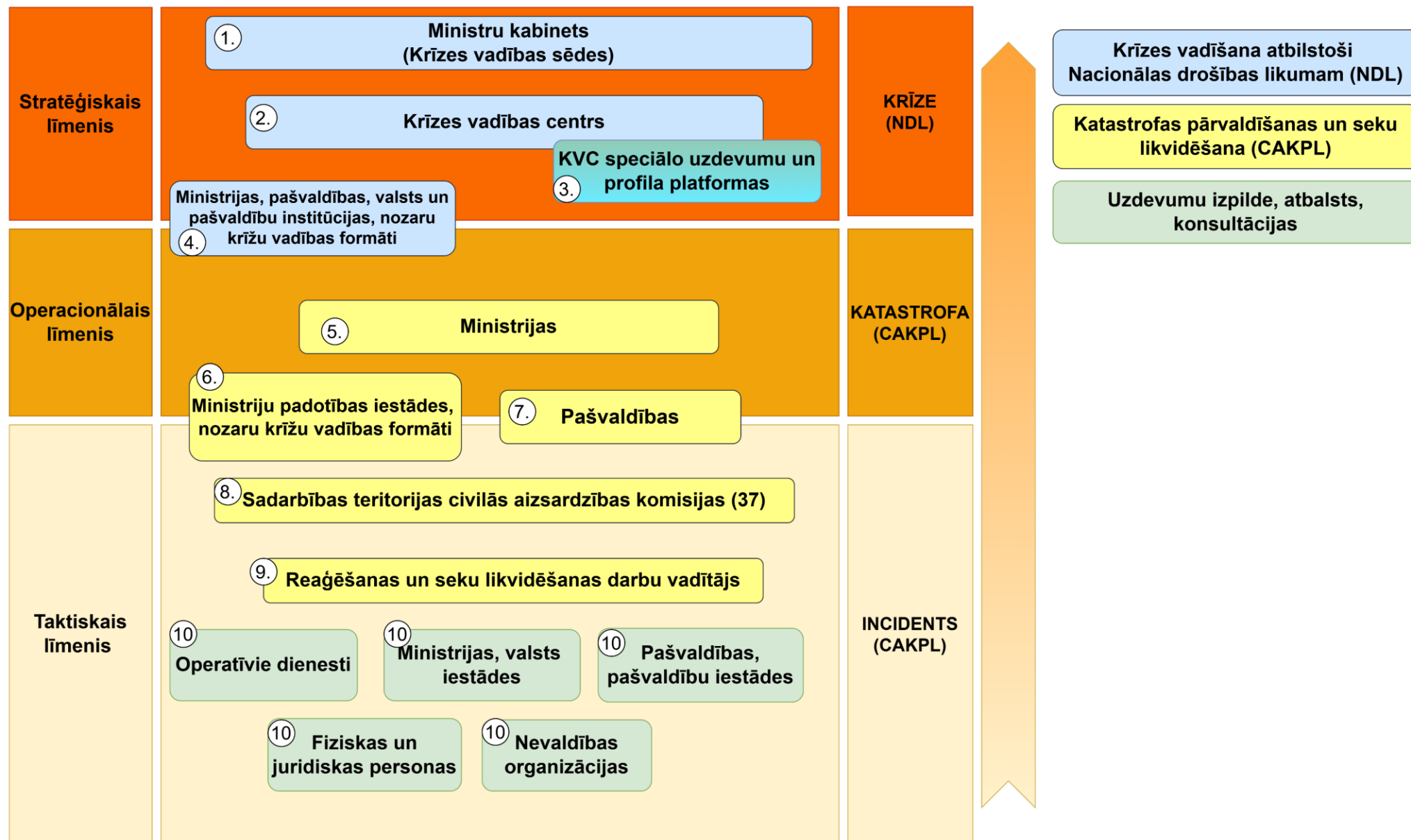
“**Pārņemt krīzes vadību**” nozīmē pārņemt politisko un stratēģisko lēmumu koordināciju valsts līmenī, nevis aizstāt likumos noteiktos katastrofas pārvaldīšanas subjektus vai reaģēšanas darbu vadītājus.

! Krīzes vadības centra tiesību un pienākumu apjoms, pārņemot krīzi, atkarīgs no MK dotā mandāta konkrētajā krīzē un attiecīgajā MK lēmumā norādītā.

Valsts kanceleja

Krīžu vadības (NDL) un katastrofu pārvaldīšanas sistēmas (CAKPL)

Valsts kanceleja

Krīzes vadība un katastrofas pārvaldīšana tiesību aktos (1) (5.slaida shēmas skaidrojums)

① Ministru kabinets “Krīzes un valsts apdraudējuma gadījumā” *NDL 23. pants.*

- atbild par krīzes vadību un valsts apdraudējuma pārvarēšanu, kā arī par tā seku likvidēšanu;
- pieņem lēmumus krīzes un valsts apdraudējuma gadījumā;
- lemj par ministrijas, citas valsts institūcijas vai pašvaldības ierosinājumu pārņemt krīzes vadību, ja objektīvu apstākļu (ierobežotas pilnvaras, krīze skar vairākas nozares) dēļ tā nevar nodrošināt krīzes vadību;
- pieņem neatliekamus lēmumus par nepieciešamo resursu piesaisti, lai novērstu būtisku valsts, sabiedrības, vides vai saimnieciskās darbības drošības vai cilvēku veselības un dzīvības apdraudējumu.

② Krīzes vadības centra funkcijas (*NDL 23.1 pants*)

Līdz krīzes pārņemšanai

- vada un koordinē vairākas nozares vai visu valsti skaroša apdraudējuma pārvaldīšanu un krīzes vadības procesu;
- vada un koordinē sadarbību starp ministrijām, citām valsts institūcijām, pašvaldībām un fiziskajām un juridiskajām personām
- sniedz atbalstu ministrijām, citām valsts institūcijām, pašvaldībām un sabiedriskajām organizācijām krīzes vadības pasākumu plānošanā, sagatavošanā un īstenošanā;
- sniedz atbalstu virspavēlniekam valsts aizsardzības vadībā kara laikā;
- sagatavo Ministru kabineta lēmumu pārņemt krīzes vadību;

Pārņemot krīzes vadību

- ! pārņem krīzes vadību atbilstoši Ministru kabineta lēmumam;
- ! iesaista ministrijas, citas valsts institūcijas, pašvaldības, kā arī juridisko un fizisko personu rīcībā esošos resursus krīzes pārvarēšanā saskaņā ar Ministru kabineta lēmumu
- tiesības dot saistošus uzdevumus ministrijām, citām valsts institūcijām un pašvaldībām, kā arī kontrolēt to izpildi;

Valsts kanceleja

Krīzes vadība un katastrofas pārvaldīšana tiesību aktos (2)

(5.slaida shēmas skaidrojums)

③ Krīzes vadības speciālo uzdevumu un profila platformas

- speciālo uzdevumu platformas (task force) – terminētas ekspertu grupas konkrētas problēmas vai uzdevuma izpildei;
- profila platformas – pastāvīgas profila/jomu ekspertu platformas/grupas, kurās izskata konkrētā profila jautājumus un kuras koordinē rīcību krīzes vadības jomā;
- platformas krīzes vadības sistēmas ietvaros strādā gan ar ikdienas preventīviem noturības jautājumiem, gan reālās krīzes situācijās ir atbalsts KVC un Ministru kabinetam.

④ Ministrijas, valsts un pašvaldības institūcijas

- Krīzes un valsts apdraudējuma gadījumā krīzes vadības un apdraudējuma pārvarēšanas pasākumus vada par attiecīgo nozari atbildīgā ministrija (*NDL 23.pants ceturtā daļa*).
- sadarbojas un sniedz Krīzes vadības centram krīzes vadības pasākumu plānošanai, sagatavošanai un īstenošanai nepieciešamo atbalstu (*NDL 23.² pants pirmās daļas 3.punkts*)
- ministrijas un valsts institūcijas pilda likumā, Ministru kabineta noteikumos un lēmumos paredzētos pienākumus, lai garantētu valsts apdraudējuma situāciju pārvarēšanas un krīzes vadības pasākumu izpildi (*NDL 16.pants*)

⑤ Ministrijas, valsts un pašvaldības institūcijas

- sniedz katastrofas pārvaldīšanas subjektam katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumu izpildei nepieciešamo atbalstu (*CAKL 6.panta sestā daļa*)
- koordinē katastrofas pārvaldīšanu valsts, reģionālā un vietējā mērogā (*CAKL 9.panta pirmā daļa*)

⑥ Valsts institūcijas vadītāja uzdevumi (*CAKL 9.pants ceturtā daļa*)

- plānot un īstenot valsts institūcijas nepārtrauktas darbības nodrošināšanai katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā nepieciešamo rīcību;
- nodrošināt valsts civilās aizsardzības plānā un sadarbības teritorijas civilās aizsardzības plānā valsts institūcijai noteikto pasākumu precīzu un savlaicīgu izpildi;
- nodrošināt valsts institūcijas nodarbināto un apmeklētāju drošību tās īpašumā vai valdījumā esošā objektā vai paaugstinātas bīstamības objektā;
- pēc katastrofas pārvaldīšanas subjekta pieprasījuma sniegt informāciju par valsts institūcijas rīcībā esošajiem resursiem, kas izmantojami katastrofas pārvaldīšanai.

Valsts kanceleja

Krīzes vadība un katastrofas pārvaldīšana tiesību aktos (3)

(5.slaida shēmas skaidrojums)

⑦ Pašvaldības (CAKL 6.panta pirmā daļa)

Koordinē katastrofas pārvaldīšanu:

- ✓ ja pašvaldības administratīvajā teritorijā;
- ✓ saistītas ar ēku un būvju sabrukšanu, avāriju siltumapgādes, ūdensapgādes, notekūdeņu vai kanalizācijas sistēmā.

⑧ Pašvaldību sadarbības teritoriju civilās aizsardzības komisiju uzdevumi

(MK not Nr.582)

- analizēt informāciju par katastrofas draudiem, katastrofas iespējamo attīstību, kā arī par situāciju katastrofas vietā (apdraudējums cilvēku dzīvībai vai veselībai, nodarītais kaitējums cilvēkam, videi vai īpašumam, radītie materiālie un finansiālie zaudējumi);
- koordinēt papildu resursu piesaisti, ņemot vērā reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītāja lēmumus;
- koordinēt evakuācijas pasākumus, kā arī cita veida pasākumus, lai pēc iespējas nodrošinātu sabiedrībai minimāli nepieciešamās pamatvajadzības katastrofas vai katastrofas draudu gadījumā;
- organizēt preses konferences elektronisko plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, lai informētu sabiedrību par katastrofas draudiem, notikušām katastrofām un veiktajiem pasākumiem

⑨ Reaģēšanas un seku likvidēšanas darbu vadītājs atkarībā no katastrofas veida tiek noteikts valsts civilās aizsardzības plānā vai sadarbības teritoriju civilās aizsardzības plānos (CAKPL 6.pants trešā daļa)

⑩ Ministrijas, valsts un pašvaldību institūcijas sniedz katastrofas pārvaldīšanas subjektam katastrofas pārvaldīšanas koordinēšanas uzdevumu izpildei nepieciešamo atbalstu (CAKPL 6.pants sestā daļa)

VISAPTVEROŠĀ VALSTS AIZSARDZĪBA (1)

(saskaņā ar Valsts aizsardzības koncepciju 2023-2027)

Valsts pārvaldības darba nepārtrauktība

Valsts pārvaldes iestāžu iesaiste

- Ministru kabinets uzņemas līderību, konsolidē resursus;
- definē pienākumus valsts un sabiedrības noturības stiprināšanā;
- nodrošina valsts kritisko funkciju un pakalpojumu nepārtrauktību;
- izstrādā trauksmes reaģēšanas un darbības nepārtrauktības plānus;
- nodrošina kritiskā personāla regulāru apmācību rīcībai valsts apdraudējumā gadījumā;
- iesaistās civilās aizsardzības sistēmas attīstībā un pilnveidē, tai skaitā sabiedrības apziņošanu un iedzīvotāju aizsardzību;
- nodrošina visaptverošu mācību organizēšanu, t.sk. kritiskā personāla apmācību.

Kiberdrošība un kiberaizsardzība

Kiberaizsardzības attīstība

- stiprina e-pakalpojumu, finanšu pakalpojumu un elektronisko tīklu noturību;
- potenciālās ievainojamības mazināšana;
- nodrošina atbilstošu kiberdrošības aizsardzības līmeni;
- izstrādā un nodrošina rezerves risinājumus valsts un privātam sektoram;
- nodrošina vienotā valsts interneta apmaiņas punkta izmantošanu visā valstī.

Militārā aizsardzība

NBS attīstība un NATO kolektīvā aizsardzība

- NBS militāro spēju izmantošanas stratēģijas
- Militārās mācības;
- Mobilizācija;
- Militārā infrastruktūra
- Stratēģiskās partnerības
- Reģionāla pieeja
- Ieguldījums starptautiskajā drošībā.

Informācijas telpas aizsardzība

Sadarbība informācijas telpas aizsardzībai

- noturība pret dezinformāciju un informācijas ietekmēšanu;
- veicina sabiedrības noturību pret informācijas ietekmēšanas operācijām un dezinformāciju;
- stiprina valsts pārvaldes komunikācijas spējas;
- mediju sagatavotības celšana;
- krīzes komunikācijas pilnveide sadarbībā ar medijiem un valsts institūcijām;
- sabiedrības izglītošana par informācijas telpas apdraudējumiem.

VISAPTVEROŠĀ VALSTS AIZSARDZĪBA (2)

(saskaņā ar Valsts aizsardzības koncepciju 2023-2027)

Tautsaimniecības noturība

Privātā sektora iesaiste

- nodrošina sabiedrībai kritiskās funkcijas un pakalpojumus;
- izpilda mobilizācijas uzdevumus;
- Kritiskās infrastruktūras un kritiskās finanšu infrastruktūras komersanti nodrošina kritisko pamatpakalpojumu un preču pieejamību krīzes situācijās un valsts apdraudējuma laikā apdraudējuma laikā;
- izvērtē piegāžu drošības un nedraudzīgo valstu ietekmes riskus, nodrošina personāla apmācību.

Aizsardzības industrijas noturība

- atbalsts nacionālās aizsardzības industrijai;
- tiek veidota stratēģiskā partnerība, pilnveidojot tiesisko ietvaru;
- paplašināt ar aizsardzību saistīto industriālo bāzi un zināšanu pārnesei;
- īstenot aizsardzības industrijas atbalsta pasākumus sadarbībā ar NVO, kā arī apzināt nacionālās industrijas kapacitāti un interesi;
- jauno tehnoloģiju ar militāru vai divējādu pielietojamību attīstība;
- paplašināt aizsardzības inovāciju ekosistēmu un sekmēt to eksportspēju.

Indivīdu un kopienas aizsardzība

Individuālā iesaiste

- krīzes vai kara laikā spēj pasargāt ne tikai sevi, bet arī savu ģimeni, kopienu un valsti;
- iesaiste valsts aizsardzībā, valsts aizsardzības dienestā, Zemessardzē un rezerves karavīru apmācībās;
- attīstīt iedzīvotāju gribu aizsargāt Latviju caur izglītojošu un audzinošo darbu izglītības iestādēs;
- nostiprināt pilsoņu saikni ar valsti;
- civilās pretošanās, nepakļaušanās un nevardarbīgas pretošanās kultūras veicināšana;
- tikai pārbaudītas informācijas izplatīšana par valsts drošību un aizsardzību.

Nevalstisko organizāciju un reliģisko organizāciju iesaiste

- aktīvi iesaistīties pilsoniskās līdzdalības attīstībā;
- sekmēt savas kopienas iesaisti un aktīvu rīcību valsts aizsardzībā, tādējādi stiprinot sabiedrības pašorganizēšanās spējas;
- stiprina psiholoģisko noturību;
- nodrošina humanitāro palīdzību;
- sniedz atbalstu krīzē cietušajiem;
- piedalās civilās aizsardzības un glābšanas pasākumos;
- iesaistās sabiedriskās kārtības nodrošināšanā;
- izplata patiesu un pārbaudītu informāciju.

Valsts kanceleja

Visaptverošas valsts aizsardzības mācības «NAMEJS 2026»:

Valsts kanceleja

NAMEJS26

Civilā sektora mācību koordinēšana
visaptverošas valsts aizsardzības mācību «**Namejs 2026**» ietvaros
(31.08. – 08.10.)

KVC LOMA:

- Civilā sektora pārstāvju **koordinēšana NBS organizētajos mācību plānošanas pasākumos**
- Piekļuves nodrošināšana nepieciešamajām sistēmām
- Informācijas aprīte **starp civilo sektoru un NBS, valsts pārvaldi un pašvaldībām**
- **VALSTS PĀRVALDES LĪMENIS** (*komandpunkta (CPX) komponente 06. – 08.10.*):
 - Operacionālā līmeņa koordinēšana (**informācija, resursi**) starp valsts pārvaldes un pašvaldību institūcijām, dienestiem un KI operatoriem, kā arī privātā sektora komersantiem un NVO
 - KVC kā **koordinējošā** institūcija un saikne uz MK (juridiskā komponente)

Valsts kanceleja

KVC mācību mērķi

Pārbaudīt **koordinācijas algoritmus** starp NBS, AIM un KVC, nodrošinot abpusēju informācijas apmaiņu un atbalsta sniegšanu

Pārbaudīt **informācijas apmaiņas un koordinācijas algoritmus** civilā sektora ietvaros, imitējot reālistisku informācijas plūsmu no taktiskā uz stratēģisko līmeni

Notestēt spējas **operatīvi sagatavot informāciju** politiskajam līmenim, nodrošinot nepieciešamos MK lēmumus

Turpināt pārbaudīt un **izvērtēt pieejamos tehniskos risinājumus**

Dalībnieki

Valsts institūcijas:

~ 320 dalībnieki no:

- Valsts kancelejas un visām 14 ministrijām
- Valsts dienesti un aģentūras
- Valsts kapitālsabiedrības
- NVO
- **Jaunums**: Prezidenta birojs, Ministru prezidenta birojs (komunikācijas grupā)

Pašvaldību institūcijas:

~ 700 dalībnieki no:

- Visām 42 pašvaldībām (37 CAK)
- CAK sastāvā iekļautie valsts pārvaldes institūciju pārstāvji
- Pašvaldību dienesti un aģentūras, pakalpojumu sniedzēji
- Pašvaldību kapitālsabiedrības
- NVO

Valsts kanceleja

IEROBEŽOTA PIEEJAMĪBA

Civilā sektora mācību formāts

12 tematiskās apakšgrupas

Vadība un
juridiskie
jautājumi
(KVC)

Evakuācija
(VUGD)

Pašvaldību
koordinēšana
(VARAM)

Veselība un
fārmācija
(VM)

Humanitārais
atbalsts
(KVC)

Kultūras
mantojuma
saglabāšana
(KM)

Transporta
nodrošināšana
(SM)

Enerģētika
(KEM)

Komunikācijas
koordinēšana
(KVC)

**Pārtikas un
ūdens
nodrošināšana
(ZM)**

Sakaru
nodrošināšana
(SM)

Finanšu
pakalpojumi
(FM)

Valsts kanceleja

Pārtikas un ūdens nodrošināšanas grupa

IESAISTĪTĀS INSTITŪCIJAS:

- **Vadošā:** Zemkopības ministrija
- **Dalībnieki:**
 - Zemkopības ministrija – 6
 - Klimata un enerģētikas ministrija – 1
 - Possessor – 1
 - ZM padotības iestādes pēc nepieciešamības operatīvajā režīmā atbilstoši scenārijam un pieprasījumiem
 - 23 komersantu pārstāvji (21 uzņēmums)

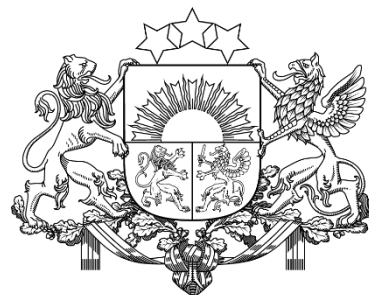
- PIETEIKTIES DALĪBAI

Gunita Aizstraute

gunita.aizstraute@zm.gov.lv

29130254

- Iesniedzamā informācija: **vārds, uzvārds, institūcija un amats, kontaktinformācija, personas kods**

Valsts kanceleja

Paldies!

Jautājumi?